

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Факультет економіки і підприємництва

**Кафедра фінансів, банківської справи
та страхування**

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ
РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»**

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», галузь знань 07 «Управління та адміністрування», освітньої програми фінанси, банківська справа та страхування

Умань – 2021

РОЗРОБНИКИ:

Власюк Світлана Анатоліївна, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент Уманського НУС

Прокопчук Олена Тодорівна, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, доктор економічних наук, доцент Уманського НУС

Бондаренко Наталія Вікторівна, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент Уманського НУС

Барабаш Леся Віталіївна, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент Уманського НУС

Ролінський Олександр Володимирович, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент Уманського НУС

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Нестерчук Юлія Олександрівна, доктор економічних наук, професор кафедри підприємництва торгівлі та біржової діяльності Уманського НУС

Костюк Віра Степанівна, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Уманського НУС

Рекомендовано кафедрою фінансів, банківської справи та страхування Уманського національного університету садівництва

Протокол від «30» серпня 2021 року №1

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва Уманського національного університету садівництва

Протокол від «31» серпня 2021 року №1

Методичні матеріали для виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Власюк С.А., Прокопчук О.Т., Бондаренко Н.В., Барабаш Л.В., Ролінський О.В. Умань : ВПЦ «Візаві». 44 с.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	6
2. ЕТАПИ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	8
3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	16
3.1. Загальні вимоги	16
3.2. Нумерація сторінок, розділів і підрозділів	16
3.3. Ілюстрації	17
3.4. Таблиці	17
3.5. Формули та рівняння	18
3.6. Посилання	18
3.7. Список використаних джерел	20
3.8. Додатки	20
4. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	21
5. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ	23
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	26
ДОДАТКИ	33
Додаток А – Зразок оформлення титульного аркуша	
Додаток Б – Зразок оформлення змісту	
Додаток В – Зразок оформлення таблиць	
Додаток Д – Зразок оформлення рисунків	
Додаток Е – Вимоги до оформлення списку літератури	

ВСТУП

Мета дисципліни «Страховий менеджмент» – отримання знань і навичок з формування і реалізації управлінських рішень з питань організації і управління страховим бізнесом, ефективним використанням наявних ресурсів страхових компаній, оптимізації фінансових потоків страховиків і забезпечені на базі цього поєднання ефективного страхового захисту клієнтів страховиків і зростання добробуту власників страхових компаній.

Основні завдання дисципліни:

- вивчення сутності, ролі та механізму управління страховою діяльністю, що надає змогу об'єктивно сформулювати рівень знань студентів для подальшого успішного застосування в сфері страхування та на повну використовувати можливості страхового захисту в процесі діяльності та особистому житті;
- вивчення методів організації розвитку страхової компанії та регулювання страхової діяльності;
- набуття професійних знань з фундаментальних напрямків управління страховою діяльністю на основі вітчизняного та зарубіжного досвіду;
- набуття практичного досвіду планування та прийняття управлінських рішень в процесі страхування, перестраховування та інвестиційної діяльності страхових компаній.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі програми:

Пререквізити	Постреквізити
Соціальне страхування	Аналіз і візуалізація фінансових даних
Страховання	Виробнича практика
Страхові послуги та діяльність страхових організацій	Дипломне проектування
Виробнича практика	

Згідно з вимогами освітньої програми студенти **мають здобути компетентності:**

загальні:

- ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

спеціальні:

- СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- СК10. Здатність використовувати фундаментальні знання з фінансів, банківської справи та страхування для прийняття управлінських рішень в аграрному секторі економіки.

Програмні результати навчання:

- ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

– ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

– ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

– ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

– ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

– ПР14. Використовувати фундаментальні знання з фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з управлінськими інструментами для здійснення професійної діяльності в аграрному секторі економіки.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота призначена для поглибленого вивчення дисципліни «Страховий менеджмент» за обраною студентом темою на прикладі обраного об'єкту дослідження з використання загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Робота є самостійним дослідженням однієї з актуальних проблем теорії і практики функціонування страхової системи. Вона є одним із основних і ефективних форм індивідуальної роботи студентів, що підбиває підсумки у вивченні теоретичного матеріалу з дисципліни.

Курсова робота як важлива форма навчального процесу покликана навчити майбутнього фахівця самостійно узагальнювати й аналізувати інформаційні джерела (монографії, підручники, навчальні посібники, публікації періодичної преси), статистичні і практичні матеріали, що характеризують фінансові процеси на різних рівнях господарювання: у сфері фінансів суб'єктів господарської діяльності, страхового й фінансового ринку.

Курсова робота повинна бути виконана на належному рівні:

- *теоретичному* – досліджувати актуальні проблеми, що відображають стан розвитку економіки країни; містити всебічне та глибоке теоретичне висвітлення проблеми на основі аналізу періодичних видань, вітчизняного та зарубіжного досвіду; бути самостійним дослідженням та носити творчий характер;

- *аналітичному* – містити сформоване власне бачення досліджуваного питання на основі систематизації й аналізу підходів до вирішення опрацьовуваної теми різних вчених; висвітлювати практичні аспекти вирішення проаналізованої проблеми; мати високий рівень обґрунтування пропозицій і висновків;

- *стилістичному* – курсова робота має бути написана літературною українською мовою, науковим стилем, без граматичних та стилістичних помилок; відповідно до вимог технічного оформлення; виклад матеріалу повинен бути у логічній послідовності та взаємозв'язку між окремими частинами роботи.

Виконання студентами курсової роботи передбачає такі завдання:

- систематизація та поглиблення теоретичних знань з предмету, що вивчається;

- розвиток навичок самостійної дослідницької роботи, оволодіння сучасними методами дослідження;

- виявлення ступеню підготовки студента до професійної діяльності з обраної спеціальності.

В курсовій роботі студент повинен показати:

- глибокі теоретичні знання з проблематики виконуваної роботи;

- вміння творчо застосовувати одержані в процесі навчання знання і навички при вирішенні конкретних наукових, економічних і виробничих завдань;

- володіння методами економічного аналізу, інформатизації, соціального, економічного, правового підходу при вирішенні управлінських, виробничо-господарських задач;

- вміння чітко та ясно формулювати постановку завдань, логічно викладати матеріал, узагальнювати результати проведених досліджень, аргументувати висновки і робити пропозиції.

Курсова робота є однією з найефективніших форм самостійної роботи студентів.

Курсова робота як важлива форма навчального процесу покликана навчити майбутнього фахівця самостійно узагальнювати й аналізувати інформаційні джерела (монографії, підручники, навчальні посібники, публікації періодичної преси), статистичні і практичні матеріали, що характеризують фінансові процеси на різних рівнях господарювання: у сфері фінансів суб'єктів господарської діяльності, державних фінансів, міжнародних фінансів, страхового й фінансового ринку. Курсова робота свідчить, наскільки знання, здобуті студентами в процесі вивчення курсу «Страховий менеджмент», є глибокими і фундаментальними; характеризує вміння студентів самостійно дослідити поставлені завдання.

Перед поданням на курсової роботи на перевірку, здобувачі вищої освіти мають обов'язково самостійно перевірити свою курсову роботу на академічний плагіат за допомогою однієї з комп'ютерних програм, зокрема, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет (<https://advego.com/plagiatus/>). Відповідальність за достовірність отриманих результатів, прийнятих рішень та висновків в роботі несе студент.

2. ЕТАПИ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи дає можливість студенту навчитися самостійно працювати з інформаційними джерелами, інтерпретувати матеріали періодичної літератури, поглиблено вивчати основні проблеми щодо особливостей функціонування системи страхування в Україні; виробити навички самостійного наукового мислення, вміння приймати рішення в умовах складного та динамічного податкового законодавства.

Загальні вимоги до курсової роботи:

- актуальність і практична значимість дослідження;
- високий теоретичний рівень;
- чітке формулювання мети і творчий підхід до її досягнення;
- аргументованість висновків та новизна пропозицій;
- використання сучасних наукових методів дослідження;
- оформлення згідно з вимогами.

Робота виконується на основі глибокого вивчення літературних джерел зі спеціальності (підручників, навчальних посібників, монографій, періодичних видань, нормативних та правових актів, фактичних даних об'єкта дослідження, інформаційних ресурсів мережі Інтернет тощо).

Основні етапи виконання курсової роботи:

- вибір теми дослідження;
- визначення об'єкта, предмета та завдань дослідження;
- підбір та опрацювання літературних джерел;
- складання плану курсової роботи;
- консультація з викладачем — керівником й уточнення плану курсової роботи;
- написання та оформлення тексту курсової роботи;
- передання завершеної курсової роботи на кафедру для рецензування;
- доопрацювання роботи згідно із зауваженнями керівника;
- захист курсової роботи.

Підготовка до написання курсової роботи розпочинається з вибору теми курсової роботи. Відповідно до затвердженої тематики, студентам надається право самостійного вибору теми курсової роботи, яка повинна відповідати критеріям актуальності та мати практичне значення.

Вибираючи тему курсової роботи, необхідно враховувати наступне:

- ступінь розвитку теми у науковій літературі;
- наявність публікацій у навчальній, науковій і періодичній літературі;
- зацікавленість у розробці даного напрямку;

– необхідність і можливість розробки практичних порад з метою поглиблення теорії чи дослідження практичних результатів.

Тематика курсових робіт, а також дати початку та закінчення курсового проектування повинні доводитись до відома студентів в перші два тижні семестру, в якому навчальним планом передбачено виконання курсової роботи. На протязі встановленого керівником курсової роботи терміну студенти вибирають тему курсової роботи і узгоджують її з науковим керівником. Важливо дотримуватись наступності з раніше виконуваними науковими роботами. Передбачається можливість подальшого поглиблення досліджень в дипломній роботі.

Обравши тему, студент має чітко визначити мету, об'єкт, предмет та завдання курсової роботи, підібрати відповідну наукову літературу та нормативно-інструктивні матеріали.

Літературні джерела студент підбирає самостійно. Роботу з літературою потрібно починати зі складання повного списку підручників, посібників, монографій, періодичних видань, довідників, нормативно-правової бази тощо. Для складання картотеки рекомендується використовувати такі каталоги:

– систематичний каталог наукової, навчальної та довідкової літератури університетської бібліотеки;

– каталог періодичних видань, довідників і нормативних матеріалів – у читальному залі бібліотеки;

– систематичні каталоги інших бібліотек.

Роботи, виконані на теми, не узгоджені з керівником та не вказані в тематиці кафедри, до захисту не допускаються.

Відбір і вивчення літератури починається після вибору теми роботи та її об'єкта. Студент підбирає та вивчає літературу самостійно, орієнтуючись при цьому на рекомендований список літератури.

При підборі літератури необхідно звертатися до найбільш пізніх видань та діючої законодавчої бази, використовувати публікації за останні 5 років.

Процес вивчення літератури звичайно супроводжується складанням нотаток, характер яких визначається можливістю та формою використання досліджуваного матеріалу в курсовій роботі: виписки (цитати) з посиланням на авторів, короткий виклад думок або фактів вільним стилем, характеристика прочитаного матеріалу.

На підставі попереднього ознайомлення з літературою студент складає план курсової роботи з додатком списку вивченої літератури.

Правильно побудований план курсової роботи є важливою передумовою успішного дослідження, що допомагає організувати роботу над темою, систематизувати матеріал, забезпечити послідовність його викладу. В цілому

план наукового дослідження повинен розкривати найважливіші сторони змісту роботи, визначати напрям пошуку вирішення поставлених завдань, підказати рішення щодо формування теми та її основних частин.

План курсової роботи студент складає самостійно, з врахуванням того, що до складу будь-якої наукової роботи повинні входити:

- обґрунтування актуальності теми дослідження, її мети та завдань;
- визначення суті об'єкта та предмета дослідження;
- стан висвітлення обраної теми у науковій літературі;
- опис методів дослідження;
- результати досліджень;
- обґрунтування результатів, висновки та пропозиції;
- список використаних літературних джерел, додатки.

Основні положення плану формулюються таким чином, щоб були зрозумілими ідейна спрямованість дослідження, початкові позиції дослідника та логічний взаємозв'язок між розділами.

Структура роботи повинна бути простою, прозорою та забезпечувати архітектоніку між окремими її частинами. На основі опрацьованого таким чином плану зібраний матеріал поділяють на окремі розділи та підрозділи.

При розробці плану потрібно дотримуватися наступних принципів логічного розміщення матеріалу:

– *повнота* – передбачення в роботі всіх важливих та уникнення зайвих елементів;

– *підпорядкованість* – кожна частина роботи повинна впливати з теми та мети, а також загальної концепції вирішення поставлених завдань; кожна наступна частина роботи повинна становити продовження попередньої й одночасно формувати основу для подальшої;

– *виключення* – одне й те ж саме питання не можна розглядати декілька разів у різних місцях роботи.

У процесі складання плану курсової роботи слід виділити два головних етапи: складання попереднього плану та складання остаточного плану.

Попередній план складається після того, як студент добре оволодів темою, уточнив її теоретичні передумови, ознайомився з основами питанням, вивчив літературу і проблеми практики. Під час написання курсової роботи план розвивається, уточнюється, деталізується. Тому в остаточному плані можливі не лише уточнення або зміни, але й поява нових параграфів та розділів. Назви розділів, пунктів, підпунктів повинні бути прості, точні, виразні та складені із ключових слів.

Рекомендована структура курсової роботи:

- титульний аркуш;

- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основна частина:

- перший розділ – теоретичний – розкриття сутності об’єкта дослідження, аналіз основних понять, огляд літературних джерел, систематизація вітчизняного та зарубіжного досвіду;

- другий розділ – аналітичний – аналіз стану та тенденцій зміни досліджуваного явища чи процесу за останні три роки;

- третій розділ – проектний – обґрунтування шляхів вирішення проблеми, перспективи розвитку досліджуваного питання;

- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Загальні вимоги до змістовної частини курсової роботи: чіткість і логічна послідовність викладення матеріалу, переконливість аргументацій, конкретність викладення матеріалу, результатів, доведень та висновків. Зміст роботи повинен коротко і чітко розкривати творчий задум автора, містити методи дослідження, методичку розрахунків і безпосередньо розрахунки, опис проведених досліджень, їх аналіз і висновки. Матеріал повинен супроводжуватись ілюстраціями, графіками, діаграмами, схемами тощо. Крім того, в курсовій роботі потрібно економічно обґрунтувати висновки і пропозиції.

Цифровий матеріал має бути поданий у вигляді таблиць, схем, діаграм, графіків. Особливу увагу слід приділити їх правильному оформленню. Таблиці, схеми, діаграми тощо повинні бути логічним продовженням викладених теоретичних положень.

На кожену таблицю та інші ілюстрації треба давати посилання на джерело, супроводжувати їх аналізом змісту та висновками.

Одна з головних вимог до графічного і табличного матеріалу – їх наочність. Заголовки (назви) таблиць, схем, графіків, діаграм мають відображати основний зміст ілюстрованого матеріалу та вказувати на об’єкт і період, якого стосуються дані. У таблицях вказуються одиниці виміру, а в графіках та діаграмах – масштаб.

Наявність у роботі ілюстрацій, які називаються «рисунками» (схеми, діаграми, графіки), дає змогу викласти матеріал більш доказово, полегшує його сприйняття.

Загальний обсяг курсової роботи не повинен перевищувати 35-40 сторінок друкованого тексту. При визначенні загального обсягу роботи додатки не враховуються.

Титульна сторінка оформляється згідно додатку А.

Зміст. Зміст розміщується після титульного аркушу. У ньому подаються всі заголовки та підзаголовки пунктів курсової роботи та вказуються сторінки, з яких вони починаються. Заголовки змісту повинні чітко повторювати заголовки в тексті. Скорочувати чи подавати їх в іншому формулюванні, послідовності, порівняно із заголовками в тексті, не можна.

Зміст роботи повинен відповідати плану, який в свою чергу має розкривати суть теми, що розглядається, її внутрішню структуру і логіку дослідження.

Зміст містить перелік усіх розділів і пунктів, що мають найменування з вказівкою номерів сторінок, з яких починаються ці елементи. А також вступ, висновок, список використаних джерел та додатки з вказівкою номерів сторінок (див. Додаток Б).

Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів складається за потребою, якщо в курсовій роботі вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, символи, позначення тощо. Перелік друкують двома колонками, в яких зліва наводять скорочення, а справа – їх детальне розшифрування.

В роботі допускаються загальноприйняті скорочення і аббревіатури, використані згідно з правилами орфографії і нормативними документами, наприклад: с. – сторінка, р. – рік, рр. – роки, мін. – мінімальний, макс. – максимальний, абс. – абсолютний тощо. Застосовувані в роботах малознайомі скорочення, умовні позначення, символи, одиниці та специфічні терміни повинні бути представлені у вигляді окремого списку умовних скорочень.

У Вступі обґрунтовується актуальність, розкривається сутність і стан наукового завдання, яке ставиться у курсовій роботі. Висвітлення актуальності повинне бути коротким і чітким. Далі визначається мета, завдання дослідження, об'єкт, суб'єкт, предмет, методи дослідження та короткий огляд джерел інформації.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага автора курсової роботи.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої у роботі мети. Перераховувати їх треба коротко та змістовно визначаючи, що саме за цим методом досліджувалось.

Обсяг вступу не повинен перевищувати 2-3 сторінки.

Основна частина курсової роботи складається із 3 розділів, у яких наводяться та аналізуються основні результати роботи. Кожний розділ присвячується вирішенню завдань, сформульованих у вступі і закінчується власними висновками автора роботи. Обсяг основної частини – по 10–15 сторінок кожного розділу.

Необхідно уникати логічних помилок, наприклад, давати однакові назви курсовій роботі та одному із її розділів.

Розділи можуть мати підрозділи. Зміст розділів повинен відповідати темі роботи і повністю її розкривати. Якщо розділ має підрозділ. То кожен з них має висвітлювати окрему частину сформульованого у назві розділу питання. Розподіл основного матеріалу за розділами визначається автором.

Курсова робота має навчально-дослідницький характер і повинна базуватися на новітніх досягненнях науки у сфері, що досліджується.

Курсова робота пишеться на матеріалах конкретних страхових організацій.

Необхідно правильно розуміти сутність методу теоретичного аналізу і не зводити курсову роботу до переписування сторінок з інших джерел. Теоретичні положення слід наводити із посиланням на першоджерело. Написання курсової роботи передбачає більш глибоке вивчення обраної теми, ніж вона розкрита в навчальній літературі.

Не потрібно перевантажувати роботу довгими цитатами із публікацій інших авторів. Наприклад, характеризуючи будь-яке поняття, потрібно своїми словами передати, хто із вчених і в яких літературних джерелах дає його визначення, обов'язково порівняти різні точки зору, виявити співпадіння та розходження, найбільш доказові висновки і роздуми вчених.

В теоретичних розділах, аналізуючи літературу з теми дослідження, вивчаючи і описуючи явища і події, що досліджуються, необхідно висловити власні думки з приводу досліджуваної проблеми.

У *першому розділі* має висвітлюватись теоретична база і методологія проведеного дослідження. У ньому стисло, критично висвітлюючи роботи вітчизняних і зарубіжних науковців. Необхідно викласти суть досліджуваної проблеми і розглянути різні підходи до її вирішення. Тут формується понятійний апарат, визначається система показників, обґрунтовується вибір методів вирішення задач, сформульованих у завданні. Вивчається передовий вітчизняний досвід у розрізі галузей, зарубіжна практика. Питання цього розділу доцільно викласти на *9-15 сторінках*, використовуючи праці не менш як 30 вчених.

Другий розділ – це практично-орієнтована, аналітична частина роботи. Вона повинна складатись таким чином, щоб предмет дослідження був ясно вираженим, чітким і визначеним. Автор роботи, крім опису і пояснення стану

досліджуваного об'єкта, повинен виявити характер його змін, встановити фактори, що впливають на ці зміни. Зміст другої частини роботи висвітлюється на основі фактичного матеріалу досліджуваного суб'єкта, який представляється у вигляді таблиць, графіків, діаграм тощо.

Для того, щоб робота мала високий рівень оцінки, необхідно виявити і кількісно визначити взаємозв'язки між економічними процесами і явищами, що дасть змогу комплексно дослідити проблему і отримати підстави для пошуку шляхів покращення роботи досліджуваного суб'єкта. *Обсяг - 20-25 стор.*

Третій розділ має проектний характер. У цій частині курсової роботи на основі теоретичних досліджень, аналізу фактичного матеріалу, проведених розрахунків необхідно викласти суть власних уявлень з вирішення поставлених до дослідження завдань. Усі пропозиції та рекомендації мають носити конкретний характер і відображати авторську оригінальність отриманих результатів. *Обсяг - 9-10 стор.*

Висновки складаються із короткого огляду представленого в роботі матеріалу та формулювання рекомендацій щодо використання рекомендацій з використання отриманих результатів. Їх формують чітко, конкретно, не перевантажують цифровим матеріалом. Висновки повинні випливати з результатів проведених досліджень. Обсяг висновків – 2-3 сторінки.

У *список використаної літератури* включаються лише ті джерела інформації, які були використані при написанні курсової роботи і на які у роботі є посилання. Цитати у роботі, які наведені дослівно, беруться в лапки. Після закінчення цитати або цифрової інформації у квадратних дужках зазначається порядковий номер джерела, який міститься у списку використаної літератури; далі через кому – сторінка, звідки взята цитата чи цифра. Наприклад, посилання [5, с. 10] означає, що цитату взято з джерела, зазначеного у списку літератури під номером 5 на сторінці 10. При цитуванні текстів із газет, поточної та річної звітності підприємства або організації, невеликих за обсягом нормативних документів посилання на сторінки не обов'язкове. Список використаних джерел повинен містити не менше 30 джерел.

Список використаних джерел формується одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- у хронологічному порядку.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи, міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць.

У *додатки* включають проміжні розрахунки, вихідні дані, необхідні для проведення розрахунків, інструкції, методики, допоміжні таблиці, схеми,

графіки. На всі матеріали, розміщені у додатках, по тексту курсової роботи роблять посилання.

У курсову роботу слід включати ілюстративний матеріал: таблиці, графіки, схеми, рисунки, формули тощо.

Основні завдання наукового керівника і консультантів курсової роботи.

Безпосереднє і систематичне керівництво роботою студента в процесі курсового проектування покладається на наукового керівника, який:

- рекомендує студенту необхідну основну літературу, довідникову інформацію, джерела вихідних даних з теми досліджень;
- надає консультації з написання курсової роботи;
- контролює хід виконання роботи, розрахункові та експериментальні результати роботи, робить зауваження і визначає терміни їх виправлення та доопрацювання змісту роботи;
- своєчасно інформує завідувача кафедри та деканат про порушення студентом термінів виконання роботи;
- дає докладну рецензію на завершену роботу у якій обов'язково вказує можливість допуску студента до захисту.

Студент під час консультацій уточнює коло питань, які підлягають вивченню, складає план дослідження, визначає необхідну літературу та інші інформаційні матеріали, узгоджує з керівником строк виконання роботи, а також усуває недоліки, на які вказав керівник.

3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Загальні вимоги

Обсяг курсової роботи повинен складати не більше 35–40 сторінок. При написанні тексту необхідно дотримувати наступні розміри полів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Шрифт Times New Roman, 14 розмір, міжрядковий інтервал 1,5. Відступ першого рядка в абзаці 1,25 см. Виключка по ширині.

Вписувати в текст окремі слова, формули, умовні знаки допускається тільки за допомогою редактора формул пакету Microsoft Word.

Описки, друкарські помилки та графічні неточності можна акуратно виправляти стиранням або за допомогою коректора. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Назви установ, організацій, фірм, назви виробів та інші власні імена, а також прізвища приводяться на мові оригіналу.

Заголовки розділів пишуться по середині рядка прописним буквами. Заголовки підрозділів – з абзацу жирними рядковими буквами. Перенесення слів в заголовках не допускаються. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Між заголовками розділів і підрозділів основної частини і текстом повинно бути не менше двох рядків.

Розділи курсової роботи розпочинаються з нової сторінки, тоді як підрозділи на новий листок не переносяться, а відступається один рядок, вказується назва підрозділу і далі йде текст.

3.2. Нумерація сторінок, розділів, підрозділів

Сторінки курсової роботи необхідно нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації по всьому тексту. Номер ставиться у правому верхньому кутку без крапки в кінці.

Титульний лист включається в загальну нумерацію сторінок. На титульному листі та на аркуші, де розміщується зміст, номер сторінки не проставляється.

Розділи, підрозділи, пункти нумеруються арабськими цифрами.

Розділи мають порядкову нумерацію в межах основної частини (1, 2, 3).

Пункти мають порядкову нумерацію в межах кожного розділу або підрозділу (наприклад, 1.1.; 1.2 і т.д.).

Слова «глава» і «параграф» у заголовках не пишуться.

Кожен розділ роботи повинен починатися з нової сторінки.

3.3. Ілюстрації

Ілюстрації (креслення, графіки, схеми, діаграми) розташовуються після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі малюнки мають бути посилання по тексту.

Ілюстрації повинні мати назви, які поміщають безпосередньо та відразу під зображеннями, позначаються словом «Рис.», та нумеруються арабськими цифрами: перша цифра – номер розділу, у якому розміщується малюнок, друга – порядковий номер малюнка у розділі (Рис. 2.1 – перший малюнок другого розділу) (див. Додаток Д).

3.4. Таблиці

Значний за обсягом цифровий матеріал оформляється у вигляді таблиць. Таблиці розташовують після тексту, в якому вони згадується вперше.

Таблиця – це перелік систематизованих цифрових та інших даних, розташованих в певному порядку по графах.

В залежності від характеру матеріалу, приведеного в табличних формах, **таблиці поділяють на:**

цифрові та текстові;

звітно-статистичні – оформлені у вигляді самостійних видань;

пустографки – граfi яких залишають для заповнення необхідним матеріалом;

таблиці-проформи – у яких заповнена тільки заголовна частина, а граfi позначені короткими вертикальними лініями. Вони використовуються як зразок для оформлення звітних відомостей по визначеній формі.

Таблиця складається з таких елементів:

нумераційний заголовок (слово «Таблиця»);

тематичний заголовок (назва таблиці);

шапка (заголовок та підзаголовки граф);

боковик (заголовки горизонтальних рядків);

горизонтальні рядки;

графfi (колонки);

виноски та примітки.

Нумераційний заголовок «Таблиця» пишуть без лапок, малими літерами (перша літера – велика); порядковий номер таблиці позначають арабськими цифрами без знаку №; слово «Таблиця» пишуть у правому верхньому куті; крапку в кінці нумераційного заголовку не ставлять. Таблиці нумеруються арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу. Наприклад: Таблиця 2.6 – перша цифра означає номер розділу, друга цифра після крапки – номер таблиці в межах розділу, тобто шоста таблиця другого розділу.

Тематичний заголовок розташовують центрованим або кутовим способом; друкують малими літерами (перша – велика); відокремлюють від нумераційного заголовку двома інтервалами; якщо в заголовку більше одного рядка, пишуть через один інтервал, розподіляючи за змістом.

Одиниці виміру, загальні для всіх показників, виносять в тематичний заголовок. Якщо в графах є дані з різними величинами, то їх вказують в заголовку кожного рядка. Перед позначенням розмірності замість прийменника «в» ставлять кому (Кількість платників ПДВ, осіб).

Числа в графах пишуть на рівні останнього рядка боковика; однаковий текст в графах і боковику розміром не більше одного рядка замінюють лапками. Цифри і знаки не дозволяється замінювати лапками. Якщо в графах відсутній текст або цифри – ставлять риску (див. Додаток В).

На всі таблиці в курсовій роботі повинні бути посилання. Таблицю з великою кількістю рядків доцільно виносити в додатки. **Таблиці не переносяться на наступну сторінку.**

3.5. Формули та рівняння

Рівняння та формули виконуються за допомогою редактора формул Microsoft Word.

Рівняння та формули виділяють з тексту в окремий рядок. Вище і нижче за кожен формулу або рівняння залишають не менше одного вільного рядка.

Якщо рівняння або формула не поміщаються в один рядок, то вони повинні бути перенесені після знаків: (=), (+), (-), (x), (:).

Формули нумеруються в межах всієї роботи арабськими цифрами в круглих дужках в крайньому правому положенні на рядку (2.1 – перша формула другого розділу) (див. Додаток Ж).

3.6. Посилання

Посилання на джерела вказують порядковим номером згідно списку джерел. Номер джерела і сторінку проставляють у квадратних дужках через кому. Наприклад: [4, с. 23].

Посилання на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, таблиці, формули, рівняння, додатки вказують їх порядковим номером (рис. 2.1; табл. 3.3).

На усі наведені у курсовій роботі рисунки та таблиці повинні бути посилання по тексту роботи.

Якщо використано відомості, матеріали чи твердження з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць тощо з джерела, на яке дано посилання.

Посилання у тексті зазвичай робиться в кінці речення.

Слід давати посилання на джерело при непрямому цитуванні – переказі, викладі думок інших авторів своїми словами; при огляді загальних тенденцій наукових досліджень; при зазначенні фактичних даних і результатів попередніх досліджень.

Цитата береться в лапки і обов'язково має посилання на джерело із зазначеним номером сторінки.

Цитати звичайно наводять:

- для підтвердження власних аргументів;
- як посилання на авторитетне джерело;
- для критичного аналізу того чи іншого твердження.

В інших випадках краще робити непряме цитування.

Текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання.

Науковий етикет вимагає точне відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст.

Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий».

Якщо потрібно підкреслити ставлення автора статті до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання.

Якщо автор статті, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора статті, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки.

Цитати в статті використовуються рідко; можна зазначити основну ідею, а після неї в дужках указати прізвище автора, який уперше її висловив.

Відомі тези і твердження авторитетних дослідників подаються на початку статті, а основний обсяг статті присвячується викладу власних думок; для підтвердження достовірності своїх висновків і рекомендацій не слід наводити

висловлювання інших учених, оскільки це свідчить, що ідея дослідника не нова, була відома раніше і не підлягає сумніву.

3.7. Список використаних джерел

Список використаних джерел формують у алфавітному порядку прізвищ авторів або заголовків використаних при написанні підручників, посібників, статей з періодики. В кінці списку розміщують праці іноземною мовою та електронні ресурси.

Заголовок в описі повинен точно повторювати заголовок книги. Скорочення написання слів в заголовку не допускається.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Оформлення списку використаних джерел повинно відповідати вимогам ДСТУ 8302:2015 та відповідно до наказу МОН № 40 від 12.01.2017 р. (Додаток Е).

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів заголовків.

Нумерація джерел проставляється вручну. Не використовуйте автонумерацію та автоматично генеровані кінцеві посилання.

Джерела іноземною мовою розміщуються після всіх джерел кирилицею, виключенням є коли список формується у порядку появи посилання в тексті.

3.8. Додатки

Додатки слід оформляти як продовження курсової роботи на її подальших сторінках, розташовуючи додатки у порядку появи на них посилань в тексті.

У додатки можуть бути включені матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладання або форму подання не можуть бути внесені до основної частини: додаткові ілюстрації або таблиці; оригінали фотографій, формули, розрахунки, опис комп'ютерних програм, розроблених у процесі виконання роботи тощо.

Кожен додаток починається з нового аркуша та повинен мати змістовний заголовок, написаний або надрукований прописними буквами. У правому верхньому кутку над заголовком прописними буквами повинне бути надруковане слово “ДОДАТОК”.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Ґ, Є, И, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад: “Додаток А”, “Додаток Б” і т.д.

4. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Підготовлена курсова робота реєструється на кафедрі і передається керівнику (рецензенту) курсової роботи для перевірки і написання рецензії.

Курсова робота здається для перевірки у термін встановлений керівником курсової роботи за погодженням із деканатом, але не пізніше 10-ти днів до дня захисту курсових робіт. Рекомендовано здавати курсові роботи за 30-20 днів до визначеного розкладом дня захисту курсових робіт.

Курсова робота повинна бути захищена до початку екзаменаційної сесії. Якщо студент не захистив курсову роботу він не допускається до складання іспиту з дисципліни «Страховий менеджмент».

Керівник повинен повернути студенту курсову роботу із рецензією через 10 днів у випадку, якщо робота потребує доопрацювання і повторної перевірки. Роботи, які рекомендовані до захисту повертаються студенту за 1-2 дні до їх захисту перед комісією.

При оцінці роботи враховуються: зміст роботи, її актуальність, ступінь самостійності виконання роботи й ініціативність студента, повнота викладення матеріалу, вміння користуватись джерелами інформації, якість використovanого матеріалу, рівень економічної грамотності, оригінальність висновків і пропозицій, відповідність вимогам оформлення курсової роботи.

Курсові роботи, що передбачені навчальним планом оцінюються окремо за національною шкалою.

Рецензент відзначає позитивні сторони роботи та її недоліки, у разі необхідності вказує, що потрібно доопрацювати. Рецензія закінчується висновком про можливість допущення роботи до захисту.

Студент повинен підготуватись до захисту курсової роботи із врахуванням відзначених у рецензії зауважень і виправленням їх до моменту захисту курсової роботи.

Якщо ж курсова робота за висновком рецензента є незадовільною і підлягає переробці або доопрацюванню, то після виправлення вона подається на повторне рецензування з обов'язковим поданням першої рецензії.

У разі, якщо студент не здав курсову роботу у встановлений термін без поважної причини, а також, якщо завдання не виконано або виконано незадовільно, керівник може не допустити студента до захисту, зробивши при цьому відповідну відмітку про недопущення до захисту у рецензії.

Захист курсових робіт проводиться на засіданні спеціальної комісії, призначеної завідувачем кафедри, яка складається із 2-3 осіб. На захист кожної курсової роботи відводиться 15-20 хвилин (до 5 хвилин – на доповідь і 10-15 хвилин – на відповіді на запитання).

На захисті студент повинен коротко викласти основний зміст роботи, дати вичерпні відповіді на зауваження рецензента і відповісти на питання членів комісії.

Захист рекомендовано проводити у присутності членів групи, які, з дозволу голови комісії, можуть задавати питання студенту, що захищається.

Курсову роботу рецензує викладач — керівник курсової роботи. У рецензії відзначаються позитивні сторони і недоліки роботи, допущена чи не допущена вона до захисту. Роботи, які не відповідають установленим вимогам, повертаються на доопрацювання. Робота з незадовільною оцінкою підлягає переробленню протягом терміну, встановленого кафедрою.

Курсова робота, яка має позитивну оцінку, допускається до захисту. На захисті студент повинен розкрити основний зміст роботи, виділити її проблемні аспекти, обґрунтувати свої висновки, відповісти на запитання викладача. За результатами захисту курсової роботи студент отримує оцінку («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), яку викладач виставляє в екзаменаційну відомість.

Розподіл балів за виконання курсової роботи

Критерій за яким оцінюється робота	Рейтинговий бал
1. Перевірка курсової роботи:	70
• відповідність змісту курсової роботи (проекту) завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання	45
• самостійність вирішення поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць	10
• наявність елементів науково-дослідного характеру	5
• використання комп'ютерних технологій	5
• відповідність стандартам оформлення	5
2. Захист курсової роботи (проекту), в тому числі:	30
• доповідь	10
• правильність відповідей на поставлені запитання	20
Всього	100

Критерії та шкала оцінювання знань і умінь студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ПРЕДМЕТУ «СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

1. Управління фінансовою діяльністю страховика
2. Сучасний стан страхового ринку України та напрямки покращення фінансової надійності страхових компаній
3. Управління страховими резервами страхової компанії
4. Сучасний стан та перспективи розвитку страхування фінансових ризиків в Україні
5. Фінансове планування, бюджетування та контролінг діяльності страхової компанії
6. Управління ризиками в діяльності страхової компанії
7. Управління грошовими потоками страхової компанії
8. Сучасний стан та перспективи розвитку соціального страхування в Україні
9. Управління активами страхової компанії
10. Управління інвестиційним портфелем страхової компанії
11. Сучасні тенденції та проблеми розвитку добровільних видів страхування
12. Аналіз та перспективи розвитку обов'язкових видів страхування
13. Аналіз та перспективи розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні
14. Страхування автотранспортних засобів (авто-каско) та його розвиток в Україні
15. Україна в міжнародній системі страхування цивільної відповідальності Власників автотранспортних засобів («Зелена картка»)
16. Управління системою врегулювання збитків у авто страхуванні
17. Проблеми та перспективи розвитку майнового страхування в Україні.
18. Сучасний стан та перспективи розвитку авіаційного страхування в Україні
19. Сучасний стан та перспективи розвитку морського страхування в Україні
20. Сучасний стан та перспективи розвитку екологічного страхування в Україні
21. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств в Україні.
22. Оцінка сучасного стану і перспективи розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні.
23. Проблеми та перспективи розвитку особистого страхування в Україні.
24. Проблеми та перспективи страхування життя в Україні.
25. Сучасний стан та перспективи розвитку страхування туристів.

26. Медичне страхування в Україні: проблеми та перспективи розвитку
27. Оцінка сучасного стану і перспективи розвитку ризикових видів страхування.
28. Рейтингова оцінка діяльності страхових компаній в Україні
29. Управління страховими ризиками страховика.
30. Об'єднання страховиків та їх роль у підвищенні ефективності функціонування страхового ринку.
31. Ринок страхових послуг в Україні: тенденції та перспективи розвитку.
32. Ринок перестраховання в Україні: проблеми та перспективи розвитку.
33. Управління технічними резервами страховика.
34. Формування та управління резервами зі страхування життя в страховій організації.
35. Проблеми управління фінансами страхових організацій.
36. Проблеми забезпечення платоспроможності страхових компаній.
37. Сучасні тенденції та проблеми інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні.
38. Інтеграційні процеси в діяльності банків та страхових організацій в Україні.
39. Проблеми та перспективи розвитку фондів соціального страхування (зайнятості, тимчасової непрацездатності, професійних захворювань).
40. Фінансова безпека страховика та методи протидії страховому шахрайству
41. Бізнес-планування у системі управління страховою компанією
42. Перестраховання в системі ризик-менеджменту страхової компанії
43. Перестраховання та його роль у забезпеченні фінансової стійкості страховика
44. Страхові посередники та їх роль у реалізації страхових послуг
45. Фінансове управління в страховій компанії
46. Ринок страхування життя і перспективи його розвитку в Україні
47. Особливості оцінки вартості страхової компанії
48. Пенсійне страхування в системі соціального захисту населення
49. Реструктуризація бізнес – процесів страховика
50. Формування фінансового потенціалу страхової компанії
51. Інтегрований ризик-менеджмент страховика
52. Формування політики перестраховання страховика
53. Стратегічний менеджмент страхової компанії
54. Системний менеджмент в страховій компанії
55. Розробка системи менеджменту в страховій компанії
56. Економічний аналіз та ревізія фінансових результатів страхової компанії

57. Страхові послуги в умовах страхового ринку України: оцінка сучасного стану та існуючих проблем

58. Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств

59. Реклама та її роль в реалізації страхових послуг

60. Роль страхування в розвитку агропромислового комплексу

61. Оцінка діяльності недержавного пенсійного страхування в Україні

62. Ресурсний потенціал страхової організації.

63. Страховий ринок: зміст, сучасний стан, проблеми розвитку

64. Банківське страхування: зміст, сучасний стан, проблеми розвитку

65. Страхування відповідальності: зміст, сучасний стан, проблеми розвитку.

66. Майнове страхування: зміст, сучасний стан, проблеми розвитку.

67. Особисте страхування: зміст, сучасний стан, проблеми розвитку.

68. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі.

69. Управління рекламною діяльністю страховика.

70. Управління власними коштами страховика.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Prokopchuk O., Nepochatenko O., Malyovanyi M., Vlasyuk S., Ivanova N. Structure of Ukrainian Agricultural Insurance Market in Terms of Sectoral Gradation. Proceedings of the 36-th International Business Information Management Association Conference (IBIMA). Sustainable Economic Development and Advancing Education Excellence in the Era of Global Pandemic. 4-5 November, 2020. Granada, Spain. 1879-1889. (Web of Science).
2. Абрамов В. Ю. Страхование: теория и практика: практик. пособ. М.: Волтерс Клузер, 2007. 505 с.
3. Бабенко В. Г. Механізм страхування фінансових ризиків: монографія / Мелітополь: ТДАТУ, 2009. 287 с.
4. Базилевич В. Д. Страхування: підручник / За ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання, 2008. 1019 с.
5. Баранов А. А. Збалансованість страхового портфеля та його вплив на фінансову надійність страховика. Ринок цінних паперів. *Вісник Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку*. 2006. № 9. С.65-73.
6. Бечко П. К. Вдосконалення страхування відповідальності в умовах ринкових відносин : зб. наукових праць Прикарпатського НДУ ім. В. Стефаника. 2011. № 7. С. 79-84.
7. Бечко П. К. Потреби сільськогосподарських страхувальників в умовах ринкової економіки. *Вісник УДАУ*. №1-2. 2011. С. 109-112.
8. Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Реалії та перспективи агрострахування в Україні. *Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права*. 2018. №2 (66). Серія «Право. Економіка. Управління». С. 55-63.
9. Власюк С. А., Ясінський О. Р. Теоретичні аспекти страхового ринку в Україні. *Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю* : матеріали II Міжнар. наук. – практ. конф., присвяченої 100-річчю Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 23 квітня 2020 р.) / за ред. Плаксієнка В. Я., Пилипенко К. А. Полтава : Видавництво ПП «Астроя», 2020. 705 с
10. Власюк С.А. Особливості страхування в Україні: теорія і практика. *Розвиток підприємництва в Україні: теорія, методологія та практика* / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2017. 244 с.
11. Власюк С.А. Страховий менеджмент в умовах глобалізаційних процесів в Україні. *Бізнес Інформ*. 2021. №7. С. 207–212. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-207-212>
12. Власюк С.А. Страховий менеджмент та напрями його вдосконалення в нових умовах регулювання ринку фінансових послуг України. Гармонізація фінансово-економічного середовища України в комунікативному просторі : монографія / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. – Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2021.– 523 с.

13. Власюк С.А., Андрусішина Н.В. Страхування як інструмент мінімізації ризиків у аграрному секторі економіки України. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Розвиток фінансово-кредитних систем: виклики сьогодення», 4-5 червня 2021р. Уманський НУС. Умань. 130 с.
14. Власюк С.А., Барабаш Л.В. Бондаренко Н.В. Актуальні питання розвитку агостраховання в Україні. *АгроТерра: освіта, наука та бізнес*. Науково-методичний центр «Агроосвіта». 2018. №1(4). С.60-64.
15. Власюк С.А., Бондаренко Н.В. Реалії та перспективи агостраховання в Україні. Університетські наукові записки. *Часопис Хмельницького університету управління та права*. 2018. №2 (66). Серія «Право. Економіка. Управління». С.55-63.
16. Власюк С.А., Бондаренко Н.В. Сучасні реалії майнового страхування в Україні. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи України». 25–26 травня 2017 р. Херсон. Ред.-вид. центр «Колос». ХДАУ. 2017. 175 с.
17. Власюк С.А., Цимбалюк Ю.А., Ролінський О.В. The ways of activation of insurance companies' investment activities in Ukraine. Scientific approaches to the study of the world economy: collective monograph / Mishchenko Volodymyr, Drougova Olena, Domnina Irina – etc. – International Science Group. – Boston : Primedia eLaunch, 2020. 84 p. Available at : DOI : 10.46299/isg.2020.MONO.ECON.II
18. Власюк С.А., Цимбалюк Ю.А., Ролінський О.В. Фінансова безпека як основа функціонування страхового ринку. Теоретичні, методичні та практичні аспекти сталого розвитку економіки України / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань : Видавець «Сочінський М.М.», 2020. 224 с.
19. Власюк С.А., Цимбалюк Ю.А., Хомутовська Д.А. Агостраховання як основний інструмент управління ризиками в сільському господарстві. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Розвиток фінансово-кредитних систем: виклики сьогодення», 4-5 червня 2021 р. Уманський НУС. Умань. 130 с.
20. Власюк С.А., Цоток А.А. Проблеми та перспективи розвитку особистого страхування в Україні / Актуальні питання сучасної економіки : матер. V Міжнар. наук.-практ. конф., 15 листопада 2017 р. / Редкол.: Непочатенко О.О. (відп.ред.) та ін. Київ : Видавництво «Основа» 2017. 364 с.
21. Власюк С.А., Щербина Н.С. Теоретичні аспекти специфіки маркетингу в страхуванні. *Соціально-економічні засади формування економічної системи України*: колект.моногр. /За ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань : Видавець «Сочінський М.М.», 2019. 276 с.
22. Вовчак О. Д. Страхіві послуги: зб. навч. завдань. Л.: Видавництво Львівської комерційної академії, 2005. 47 с.
23. Гаманкова О. О. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2007. 328 с.
24. Гребенщиков Э. С. Финансовый кризис в мире: последствия и уроки

для страхового бізнесу, регуляторів і страхователів. *Фінанси*. 2009. № 3. С. 53-58.

25. Денисенко, М. П. Інновації на страховому ринку України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 21. С. 79 – 82.

26. Диденко В.Ю. Оптимізація структури капіталу і її вплив на ринкову вартість страхової організації. *Аудит і фінансовий аналіз*. 2009. №3 С. 57-65.

27. Долгошея, Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях : навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2010. 318 с. URL : <http://westudents.com.ua/glavy/89716-1-neobhdststrahovogo-zahistu-yak-vajlivogo-zasobu-ekonomchnobezpeki.html>

28. Зоря С. П. Особливості конкуренції на страховому ринку України. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 4. С. 274 – 279.

29. Історія страхування: підручник. С. К. Реверчук, Т. В. Сива, С. І. Кубів, О. Д. Вовчак. К.: Знання, 2005. 213 с.

30. Козьменко О. В., Кузьменко О.В. Використання структурного моделювання при дослідженні показників страхового ринку і ринку банківських послуг. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 5. С. 284 – 292.

31. Левченко В. Теоретико-прагматичні підходи до формування конкурентоспроможності страховика. *Світ фінансів*. 2013. № 1. С. 169 – 174.

32. Максимчук М. Тенденції розвитку та новації класичного страхування. *Фінансовий ринок України*. 2012. № 3. С. 18 – 19.

33. Мних М. В. Страхування в Україні в умовах глобальної економічної кризи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 4. С. 33-35.

34. Мыслик, Г. Наша цель – стать еще ближе к страхователям, и в корпоративном сегменте, и в рознице. *Insurance TOP*. 2016. № 3(№55) С. 18 - 19. URL : <https://forinsurer.com/files/file00579.pdf>

35. Непочатенко О. О. Страхування : посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. О. Непочатенко, В. І. Гайдай, І. В. Хлівна. Умань, 2011. 258 с.

36. Непочатенко О.О., Власюк С.А., Бондаренко Н.В., Поліщук К.С. Сучасний стан екологічного страхування в умовах загострення екологічної ситуації в Україні. Зб. наукових праць Уманського національного університету садівництва. Редкол.: О.О. Непочатенко (відп.ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М.М.», 2019. Вип. 94. Ч.2 : Економічні науки. 204 с.

37. Осадець С. С. Страхові послуги: підручник / За ред. проф. С. С. Осадця і доц. Т. М. Артюх, КНЕУ, 2007. 464 с.

38. Осадець С. С. Страхування: підручник. Керівник авт. кол. і наук. ред. С. С. Осадець. К.: КНЕУ, 2006. 528 с.

39. Паращак О. Фундамент перестраховування. *Український науково-практичний журнал «Страхова справа»*. 2008. № 1. С. 34-50.

40. Перетяжко, А. Страховий ринок розвивався не благодаря, а вопреки. *Insurance TOP*. 2017. №1(57). С. 8-10. URL : <https://forinsurer.com/files/file00601.pdf>

41. Поддєрьогін А. М. Страхувальний менеджмент: підручник. Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. Вид. 6-те, перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2006. 460 с.
42. Полуляхова О. О. Вплив внутрішнього страхового ринку на розвиток туристичної галузі України. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 20. С. 124 – 127.
43. Прокопчук О.Т. Автостраховання та інструмент управління ризиками сільськогосподарських підприємств / Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Сталий розвиток економіки». 2011. №7 [10]. –С. 255-259.
44. Прокопчук О.Т. Ключові особливості сільськогосподарського страхування: теорія, тенденції та протиріччя / Матеріали всеукраїнської наук. конф. Молодих учених, (Умань, 15 березня 2012р.) / Мінагрополітики та продовольства України, Уманський національний університет садівництва. Умань, УНУС. Ч.2 «Економічні та загальноосвітні науки». 2012. С. 94-95.
45. Прокопчук О.Т. Проблеми та доцільність впровадження обов'язкового державного медичного страхування / Зб. наук. праць Уманського національного університету садівництва. Умань, 2012. Вип.78. Ч.2 : Економіка. С. 39-48.
46. Прокопчук О.Т. Розвиток страхування в агровиробництві / Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. 2013. №1 (6). С. 250 – 254.
47. Прокопчук О.Т., Улянич Ю.В., Бечко В.П. Особливості страхування аграрних ризиків у країнах світу. *Актуальні проблеми економіки* (науковий економічний журнал). 2014. № 3 (153). С. 46-53.
48. Ратошнюк І. М. Страхувальний ринок України: проблеми і перспективи розвитку. URL : http://www.rusnauka.com/2_KAND_2011/Economics/78288.doc.htm
49. Світлична О.С., Сташкевич Н.М. Управління фінансами страхових організацій: навч. пос. Одеса: Атлант , 2015. 258 с.
50. Страхувальний ринок України: стан та перспективи розвитку: монографія / С. О. Булгакова, А. В. Василенко, Л. І. Василенко та ін.; А. А. Мазаракі (заг. ред.). К.: КНТЕУ, 2007. 460 с.
51. Страхувальний ринок України: тенденції розвитку та удосконалення: рекомендаційний бібліографічний показник / Наукова бібліотека КЕІ ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»: укл. С. І. Тимченко; за ред. О. О. Картечевої. Кривий Ріг: Наукова бібліотека, 2017. 103 с.
52. Страхування, його принципи, економічна сутність, роль та значення у суспільстві // *Страхування та страхові послуги у господарській діяльності*: навч. посіб. / В. І. Антонік, В. Д. Кононенко, Є. К. Бабець, О. В. Антонік, Т. В. Квітка. Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 2015. С. 12 – 24.
53. Супрун А. А., Хлівний В.К. Страхувальний ринок України в умовах системної кризи. *Фінанси України*. 2013. № 9. С. 68 – 75.
54. Ткаченко Н. В. Страхування. Практикум: навч. посіб. К.: Ліра К, 2009. 270 с.

55. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика: монографія / Нац. банк України, Ун-т банків. справи. – Черкаси: «Черкаський ЦНТЕІ», 2009. 570 с.
56. Торб'як М. Розвиток страхового ринку у національній економіці. *Банківська справа*. 2014. № 5-6. С. 26 – 32.
57. Тринько Р. І. Страхування в системі економічної безпеки: Монографія / Р. І. Тринько (кер. авт. кол.). Л.: ЛьвДУВС, 2008. 328 с.
58. Тронин Ю. Н. Основы страхового бизнеса. М.: Альфа-пресс, 2006. 409 с.
59. Туриной А. ПриватБанк предлагает страховым компаниям новую модель сотрудничества. *Insurance TOP*. 2016. № 3(№55) С. 26 - 27. URL : <https://forinsurer.com/files/file00579.pdf>
60. Улянич Ю.В. Зарубіжний досвід страхування аграрних ризиків та доцільність його застосування в Україні. *Зб. наук. праць Уманського нац. ун-ту садівництва*. 2013. Вип. 83. Ч. 1. С. 227 – 234.
61. Шегда А. В., Голованенко М. В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління: навч. посіб. за ред. А. В. Шегди. К.: Знання, 2008. 271 с.
62. Шумелда Я. Страхування: навч. посіб. К.: Бізон, 2007. 328 с.
63. Яворська Т. В. Конкурентне регулювання страхового підприємства України. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 8. С. 115 – 122.

Допоміжна

1. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 № 176/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995, № № 47, 48, 49, 50, 51, 52. ст. 349. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80>
2. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011, № 48-49, ст.536. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>
3. Положення про порядок провадження діяльності страховими посередниками : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.1996 р. № 1523 URL:www.rada.gov.ua
4. Порядок і правила проведення обов'язкового страхування тварин на випадок загибелі, знищення, вимушеного забою, від хвороб, стихійних лих та нещасних випадків : Затверд. Постановою Кабінету Міністрів України від 23.04.2003 р. № 590 URL: www.rada.gov.ua
5. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 1 лип. 2010 р. № 2404-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>
6. Про державну підтримку сільського господарства : Закон України від 24 черв. 2004 р. № 1877-IV. URL: <http://portal.rada.gov.ua>
7. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лют. 2015 р. № 157-VII: веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>

8. Про затвердження максимальних розмірів страхових платежів за договорами міжнародного обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : від 6.01.2005 р. № 5 URL: www.rada.gov.ua
9. Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків : Закон України від 1 липня 2004 року N 1961-IV. URL: <https://zakon.help/law/1961-IV/edition25.07.2018/page4>
10. Про затвердження Порядку і правил здійснення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації : Затверд. Постановою Кабінету Міністрів України від від 6 вересня 2017 р. № 676. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/676-2017-%D0%BF>
11. Про затвердження Порядку та правил обов'язкового страхування відповідальності власників собак за шкоду, що може бути заподіяна третім особам : Постанова Кабінету Міністрів України від 9.09.2002 р. № 944 URL: www.rada.gov.ua
12. Про затвердження Порядку та правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї : Затверд. Постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2002р. № 402 URL: www.rada.gov.ua
13. Про затвердження Порядку та умов надання сільськогосподарськими товаровиробниками державної підтримки у страхуванні сільськогосподарських культур шляхом здешевлення страхових платежів (премій) і переліку сільськогосподарських культур та видів страхових ризиків (продуктів) на які у 2012 р. надається компенсація вартості страхових платежів (премій) : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серп. 2012 р. URL: <http://portal.rada.gov.ua>
14. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 р. № № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
15. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземного транспорту : Закон України від 01.07.2004 р. № 1961-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>
16. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою : Закон України від 9 лют. 2012 р. № 4391-VI. URL: <http://portal.rada.gov.ua>
17. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України від 20 листоп. 2012 р. № 5495-VI: веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469/97-вр>
18. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
19. Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : розпорядження від 30 груд. 2015 р. №1437-37-р: веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

20. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг : Закон України від 12.07. 2001 р. № 2664-ІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>

21. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-ІV. Відомості Верховної Ради України. 2003, №40-44. ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державної податкової адміністрації України: URL: <http://www.sta.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної служби зайнятості URL: <http://www.dcz.gov.ua>
4. Офіційний сайт Держкомстату України. URL: ukrstat.gov.ua
5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: kmu.gov.ua
6. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: me.gov.ua
7. Офіційний сайт Міністерства праці та соціальної політики: <http://www.mlsp.gov.ua>
8. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Національного банку України. URL: bank.gov.ua
10. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua/>
11. Офіційний сайт Пенсійного фонду України URL: pfu.gov.ua
12. Офіційний сайт Президента України. URL: prezident.gov.ua
13. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org.ru>
14. Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві URL: <http://www.social.org.ua/>
15. Офіційний сайт Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності URL: <http://www.fse.gov.ua>

ДОДАТКИ

Форма титульної сторінки курсової роботи
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Факультет економіки і підприємництва

Кафедра фінансів, банківської справи
та страхування

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Страховий менеджмент»

на тему: _____
_____

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа
та страхування»

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____

_____ (посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

м. Умань – 20 __ рік

Приклад оформлення змісту курсової роботи

**«Управління грошовими потоками страхової компанії на прикладі ПрАТ
«УСК «Княжа Вієнна Іншуранс Груп»**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	5
1.1 Економічна сутність грошових потоків підприємства	5
1.2. Специфіка грошових потоків страхової компанії та їх класифікація	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «УСК «КНЯЖА ВІЄННА ІНШУРАНС ГРУП»	18
2.1 Організаційна структура ПрАТ «УСК «Княжа Вієнна Іншуранс Груп.	18
2.2 Аналіз руху вхідних грошових потоків страхової компанії на прикладі ПрАТ «УСК «Княжа Вієнна Іншуранс Груп»	26
2.3 Аналіз руху вихідних грошових потоків страхової компанії на прикладі ПрАТ «УСК «Княжа Вієнна Іншуранс Груп»	32
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	38
	43
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	47

Приклад оформлення таблиць

Таблиця 2.2

Показники рентабельності за 2019-2021 рр. тис. грн.

Показник	Рік			Абсолютне відхилення 2021 р. до 2019 р., +/-	Темп зростання, %
	2019	2020	2021		
Надходження страхових платежів, тис. грн.	77 466	107 994	4 050	-11 907	3,7
Страхові виплати, тис. грн.	64 050	15 957	127 206	19 212	7,9
Прибуток / збиток	13 416	92 037	-123 156	-31 119	133,8
Рентабельність діяльності, %	17,3	85,2	30,4	-54,8	35,6
Чистий прибуток, тис. грн.	67 400	556	4 502	3 946	8,1
Власний капітал, тис. грн.	157 890	152 088	156 592	4 502	102,9
Рентабельність організації	42,7	0,4	2,87	2,47	7,2
Коефіцієнт виплат, %	82,7	14,7	31,4	16,7	2,1

Зразок оформлення рисунків

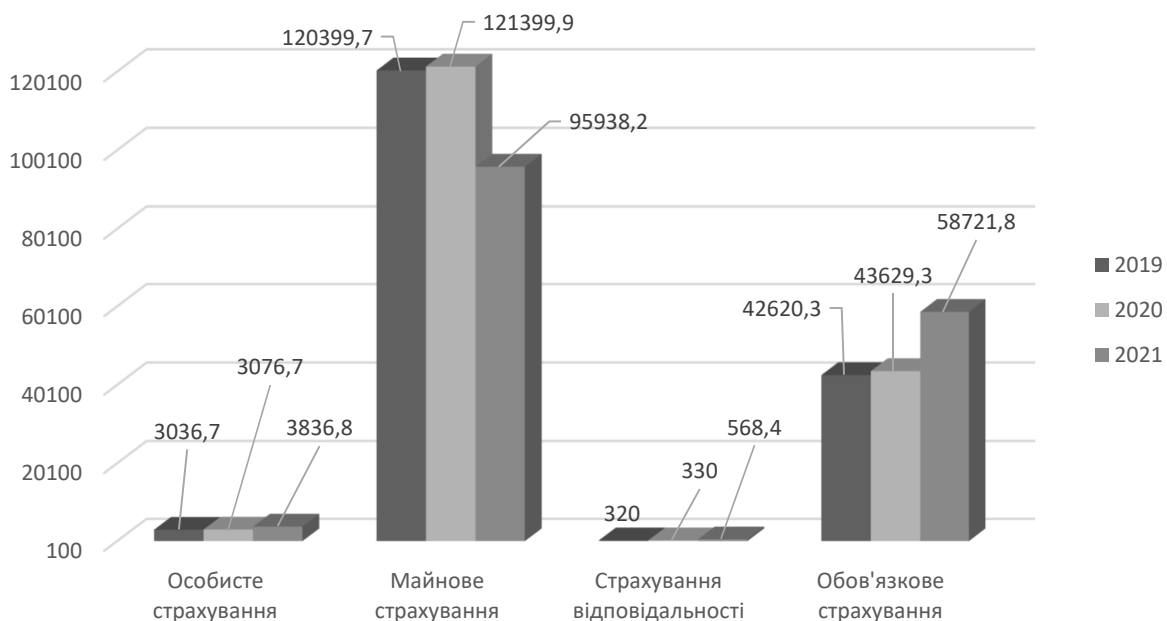

Рис. 2.2. Динаміка страхових виплат СК «БРОКБІЗНЕС» 2019 - 2021 рр., тис. грн.

**Вимоги до оформлення списку літератури
ОФОРМЛЕННЯ
списку використаних джерел за ДСТУ 8302:2015 та відповідно до наказу
МОН № 40 від 12.01.2017 р.**

КНИГИ

Однотомні видання

Один автор

Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.

Краснова М. В. Договори в екологічному праві України: навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Алерта, 2012. 216 с.

Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України: монографія / відп. ред. В. М. Геєць. Київ: УБС НБУ, 2008. 369 с.

Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків: Право, 2011. 656 с.

Беккариа Ч. О преступлении и наказании / вступ. ст. Н. И. Панова; пер с итал. М. М. Исаев. Киев: Ин Юре, 2014. 240 с.

Кузніченко С. О. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану»: наук.- практ. комент. / Одес. держ. ун-т внутр. справ. Харків: Право, 2015. 164 с.

Тертишник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України : із змінами та допов. на 12 берез. 2016 р. 12-те вид., допов. і перероб. Київ: Правова єдність, 2016. 810 с.

Johnson L. K. Bombs, bugs, drugs and thugs: intelligence and America's quest for security. New York; London: New York University Press, 2000. 326 p.

Два автори

Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України: монографія. Харків: Еспада, 2004. 192 с.

Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах: практ. посіб. Харків: Право, 2011. 136 с.

Петришина М. О., Петришин О. А. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування: наук. доп. Харків: Право, 2016. 44 с.

Три автори

Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. 312 с.

Сичевський В. В., Харитонов Є. І., Олейніков Д. О. Науково -практичний коментар до розділу I Особливої частини Кримінального кодексу України (Злочини проти основ національної безпеки України). Харків: Право, 2016. 232 с.

Чотири і більше авторів

Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Харків: Юрайт, 2013. 96 с.

Постклассическая онтология права: монографія / С. И. Максимов и др.; С.-Петербург. гос. ун-т; под. общ. ред. И. Л. Честнова. Санкт-Петербург: Алетейя, 2016. 688 с.

Hubbard R. G., Koehn M. F., Omstein S. I. et. al. The mutual fund industry: Competition and investor welfare. New York, NY: Columbia University Press, 2010. 256 p.

Без автора

Галузева економічна політика держави: проблеми правового забезпечення: колект. монографія / за наук. ред. Д. В. Задихайла. Харків: Юрайт, 2013. 520 с. (Серія «Наукові праці кафедри господарського права Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Т. 1).

Правове виховання в сучасній Україні: монографія / за заг. ред.: В. Я. Тацій, А. П. Гетьман, О. Г. Данильян. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2013. 440 с.

Конституція України: наук.-практ. комент. / редкол.: В. Я. Тацій (голова) та ін. 2-е вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2012. 1128 с.

Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / за ред. М. І. Хавронюка. Київ: Дакор, 2016. 496 с.

Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (30 верес. 2016 р.). Київ: Нац. акад. прокуратури України. 2016. 432 с.

Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-е вид., перероб. і допов. Київ: Генеза, 2004. 736 с.

Багатотомні видання

Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків: Право, 2009. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / за заг. ред. Ю. П. Битяка. 576 с.

Кримінальне право України. Загальна частина: підручник: у 2 т. / за ред.: В. В. Сташис, В. Я. Тацій. 4-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2010. Т. 1. 456 с.

Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: у 4 т. / за ред. О. В. Стовби. Харків: Апостиль, 2015. Т. 2. 329 с.

Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України / редкол.: В. Д. Гончаренко (голова) [та ін.]. 848 с.

Енциклопедія історії України: у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.

ІНШІ ВИДАННЯ

Дисертації

Головкін Б. М. Теоретичні та прикладні проблеми детермінації і запобігання корисливій насильницькій злочинності в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2011. 406 с.

Костенко В. О. Економіко-правове забезпечення використання та охорони земель: дис. канд. юрид. наук. Харків, 2015. 183 с.

Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation. Albany, NY, 1998.

Автореферати дисертацій

Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2010. 36 с.

Наконечний А. Б. Примусове відчуження земельних ділянок за законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2016. 24 с.

Препринти

Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков: ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ 2006-4).

Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами . Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).

Стандарти

ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).

ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.

ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).

Патенти

Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G 21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.

Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.

Архівні документи

Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.

Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.

Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України. Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64, 64 зв., 71.

Бібліографічні покажчики

Систематизований покажчик матеріалів з питань адміністративної реформи, опублікованих у Віснику Національної академії державного управління за 1997–2005 роки / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; уклад.: О. О. Бабінова, О. Г. Белінська. Київ: Вид-во НАДУ, 2006. 11 с.

Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992–2002) / за ред. О. Г. Кальмана. Харків: Одиссей, 2003. 128 с.

Володимир Володимирович Сташис : (до 85-річчя від дня народж. та 60-річчя наук.- пед. і громад. діяльності) / Нац. акад. прав. наук України ; упоряд.: В. І. Борисов, В. І. Тютюгін, Л. М. Демидова. Харків: Право, 2010. 108 с.

Каталоги

Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: каталог-довідник / авт.-упоряд. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів: Новий час, 2003. 160 с.

Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фито дизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк: Лебедь, 2005. 228 с.

Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Землянщина. Харків, 1996. 64 с.

ЧАСТИНА ВИДАННЯ

Розділ книги

Борисова В. И. Право частной собственности в системе социально-экономических прав и свобод граждан и пути его реализации. *Харьковская цивилистическая школа: право собственности: монография* / под ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Харьков: Право, 2012. Разд. 3, гл. 1. С. 87–99.

Даньшин І. М. Злочини проти громадського порядку та моральності. *Кримінологія. Загальна та Особлива частини: підручник* / за ред. В. В. Голіни. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2009. Розд. 15. С. 138–145.

Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. *Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані*: монографія / за ред.: О. В. Козаченко, Є. Л. Стрельцов. Миколаїв: Іліон, 2016. С. 87–109.

Тези, доповідь з матеріалів конференції, круглих столів

Данильян О. Г., Дьобань О. П. Досвід удосконалення органів державної влади в європейських країнах та можливості його використання в Україні. *Проблеми розбудови державності та народовладдя в Україні*: матеріали ХХІІ Харків. політолог. читань (м. Харків, 21 трав. 2009 р.). Харків. 2009. С. 47–49.

Боднар Т. В. Договір про закупівлю: особливості укладання і забезпечення. *Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин*: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2017 р.). Харків: Право, 2017. С. 7–9.

Стаття з довідкового видання

Баулін Ю. В. Обставини, що виключають злочинність діяння. *Великий енциклопедичний юридичний словник* / за ред. Ю. С. Шемшученко. Київ: Юрид. думка, 2007. С. 550.

Bergmann P. G. Relativity. *The New Encyclopedia Britannica*. Chicago, IL: Encyclopedia Britannica, 1993. Vol. 26. P. 501–508.

Стаття з продовжуваного видання

Гетьман А. П., Лозо В. І. Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації. *Проблеми законності*. Харків. 2013. Вип. 123. С. 65–77.

Данильян О. Г., Петришин О. В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські реалії. *Вісник Національної академії правових наук України*. Харків, 2010. № 2. С. 28–39.

Семенюк О. Г. Заходи безпеки в системі охорони державної таємниці. *Держава і право. Юридичні науки*. Київ, 2016. Вип. 72. С. 152–166.

Стаття з періодичного видання (журнал, газета)

Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. *Право України*. 2009. № 10. С. 57–60.

Кулак Н. В. Актуальні питання правового статусу добровольчих формувань в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 4. С. 84–88.

Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Пономаренко Ю. А. Виклики сучасності і кримінальне право. *Голос України*. 2016. 29 січ. (№ 16). С. 6–7.

Benjamin A. C. The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. *Journal of Higher Education*. 1960. Vol. 31, No. 9. P. 471–480.

Рецензії

Биков О. Нагальність оптимального міжнародно-правового врегулювання глобальних біоетичних проблем сучасності. *Віче*. 2016. № 1/2. С. 20–21. Рец. на кн.: Третякова В. Г. Міжнародно-правове регулювання глобальних біоетичних проблем: монографія. Київ: Кондор, 2013. 407 с.

Драч О. О. [Рецензія]. *Український історичний журнал*, 2016. № 1. С. 217–219. Рец. на кн.: Темченко А. І. Традиційні мантичні практики: архаїка знакової системи. Черкаси: ІнтралігаТОР, 2015. 112 с.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Оболенцев В. Ф. Базові засади системного аналізу злочинності та віктимізації в Україні: монографія. Харків; м. Костянтинівка, Сектор «С» АТО: Юрайт, 2016. 116 с. URL: http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/12015/1/Obolencev_2016_mon.pdf. (дата звернення: 15.02.2017).

Гетьман Є. А. Підзаконні нормативно-правові акти органів виконавчої влади України та іноземних держав: порівняльна характеристика. *Теорія і практика правознавства*: електрон. наук. фахове вид. 2016. Вип. 1 (9). URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/66302> (дата звернення: 17.06.2016).

Карнаух Б. П. Тлумачення договору: короткий нарис із наднаціональної і транснаціональної точок зору. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 135. С. 39–51. doi: <http://dx.doi.org/10.21564/2414-990x.135.83852>.

Аналіз стану здійснення судочинства в 2015 році (за даними судової статистики). URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/D7F9F72E78DA88ECC2257F730036F282](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D7F9F72E78DA88ECC2257F730036F282) (дата звернення: 17.03.2017).

Trammell A. Magic: The gathering in material and virtual space: An ethnographic approach toward understanding players who dislike online play. *Meaningful Play 2010*: October 21-23, 2010, East Lansing, MI. URL: http://meaningfulplay.msu.edu/proceedings2010/mp2010_paper_42.pdf (Last accessed: 17.03.2017).

ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.

Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. П. М. Любченко. Харків: ФІНН, 2010. 303 с.

Конституційний Суд України: рішення, висновки / відп. ред. А. С. Головін; уклад.: К. О. Пігнаста, О. І. Кравченко. Київ: Логос, 2011. Кн. 10. 431 с.

Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.

Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.1998 р. № 1099. *Офіційний вісник України*. 1998. № 28. Ст. 1062.

Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. *Голос України*. 2015. 10 черв. (№ 101). С. 4.

Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347. *Освіта*. 2002. 24 квіт. (№ 14). С. 2–4.

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом М-ва юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у ред. наказу від 26.12.2012 р. № 1950/5). *Офіційний вісник України*. 2013. № 3. Ст. 91.

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 12.03.2017. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page> (дата звернення: 17.03.2017).

Податковий кодекс України: проект Закону України. URL: http://minfin.gov/control/uk/publish/category/main?cat_id=71375.

Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: від 15.09.2016 р. № 5132. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60035 (дата звернення: 17.03.2017).

Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1678-18> (дата звернення: 17.03.2017).

Ухвала апеляційного суду Полтавської області від 27 серпня 2014 р., судова справа № 551/818/14-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41131992#> (дата звернення: 17.03.2017).

Підписано до друку 25.08.2021 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 2,07
Тираж 100 прим. Замовлення № 1426

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19, вул. Садова, 2
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006.

vizavi-print.jimdo.com
e-mail: vizavi008@gmail.com
vizavisadova@gmail.com